

SVOBODNA SLOVENIJA

ASO (LETO) XXV. (19)

No. (Štev.) 6

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

10. februarja 1966

Še nekaj besed o Zborniku Svobodne Slovenije

Za tele besede nisem bil naprošen, da jih napišem, ampak pišem jih urednikom, in če oni hočejo priobčiti, tudi občinstvu z namenom da dam duška svojemu zadovoljstvu ob prebranju zadetne knjige in da opozorim na nekatere vrednote v nji, ki niso bile še dovolj poudarjene. Odlašal sem z branjem spričo drugega nujnejšega dela, toda ko sem vzel knjigo v roke, sem jo prebral duškoma. Naj napišem samo nekaj vtisov o njej, ki so najmočnejši v meni.

Jasno vidim zgradbo zbornika: dva kulturno politična jubileja (Krek, Korošec), slovenski problem v sedanjosti (Koroška) in bodočnosti (anketa), zgodovinska pričevanja iz časov revolucije, vmesno poglavje o naših gornikih, nato močno poudarjanje na naši kulturni ustvarjalnosti (likovna umetnost, leposlovje, znanstvo) in za konec nekrologi in razglednik. In ta razglednik je letos nekoliko šibak prav zaradi tega, ker prejšnji poudarki nosijo vso težo.

Dr. Brumen je z ureditvijo svojega Krekovega „mozaika“ izredno živahno in na nov način osvetlil Krekovo postavbo od vseh strani. Namesto monografske obdelave, ki naj jo prihrani za čimprejšnjo obširno znanstveno obdelavo, je povezal orise dvasetih najrazličnejših pričevalcev Krekovega dela v len „cilklus“, ki spremlja Krekovo pot od rojstva do smrti. So to eksperimenti iz spominov in člankov, ki so jih napisali Krekovi somišljeniki, pa tudi liberalci in socialdemokrati; politiki, zadržarji, teologi, in naši navijši pesniki te dobe: Cankar, Župančič in Prešeren, ki so vsi trije na svoj način bili njegovi učenci. Kjer pa je bilo treba kakšne povezave, je vskočil Brumen sam in dopolnil postaje njegove delovalne, plodne in zmagovalne poti. Prav ta raznolikost oseb in gledani iz različnejših zornih kotov na Kreka je prav točno bolj zanimivo, kot bi bil nov „orizodniški“ članek tega marilvega krekolova, ki bi se nujno moral ponavljati. Tako na je nam s tem odprl široko pogled v svoje „gradivo“, nakazal nam pot, po kateri gre v svojo monografijo o Kreku. In želja, da bi nam jo mogel napisati čimprej, je bil vtis po prebranju tega slikovitega zbora misli dvasetih mož o enem Možu, ki je bil edinstven med nami.

V članku o Korošcu se mi je želja po Koroščevi monografiji še gorečnejše porodila. Petindvajset let po smrti še nimamo sklenjenega življenjepisa tega velikega državnika, ne opisa njegovega dela, ne ocene njegovih državnihskih potez. Vse je šele ustvarjanje kamenčkov za tak mozaik. Res je: v tujini ne moremo pisati znanstvene knjige o njem, višemo lahko samo spomine. Toda tudi teh smo napisali o Korošču šele bore malo. Toda to, kar je napisal Biserjan iz domovine o oceni Koroščevega dela tam sedaj, ali Koroščeva najintimnejša spremljevalca njegovega življenja Korošelj in Grubišič o borbi za konkordat in njegovih postajah v internaciji, ki sta jih dopolnila še Hrvata Margaretič in Brajevič, ter Marolt o Koroščevi graditvi slovenskih kulturnih ustanov, ni smelo več biti v tajnosti. Posebno ne Brajevičovo pričevanje, ki v trenju hrvatsko-srbskega spora postavlja Korošca v novo luč. Korošelj in Grubišič sta odprla vrata v „spomine“, ki sta jih polna, in s tem pokazala na gradivo, ki sta ga dolžna dati zgodovini. Tudi celotni obraz Korošcev mora dozoreti v emigraciji: To naj bo ena naših dolžnostnih nalog.

Med gradivom o dokumentih časa med revolucijo in po njej me je prijel najbolj Hirscheggerjev članek o mešanju legalnega in ilegalnega dela med domobranci in o reševanju ameriškega padalca. To delo potrjuje tudi fotografija uradnega ameriškega dokumenta, s katerim se ameriškim častnik zahvaljuje piscu za reševanje. (Tu naj omenim, da sem podobni dokument, ki ga je dobil tudi dr. Janež, objavil jaz v tukajšnjih in ameriških listih pred od-

hodom dr. Janeža iz Argentine.) Kdo je kriv, da smo ta kapital izgubili?! Drug članek, ki me je zajel, je dr. Sirčovo pričevanje o zaporih v Ljubljani po „osvoboditvi“. Že tretje nadaljevanje in se bo še nadaljeval. Škoda, da spis v celoti ni izšel knjižno. Zaslužil bi. Poleg teh dveh člankov je tu topel dnevnik zapiska bega čez Ljubelj (ga. Batageljeva), še več dokumentov o sedanjem stanju v domovini: o nekatoških veroizpovedih doma (R. K.), o VIII. kongresu KPJ (Fajdiga) in članek o komunističnem gospodarstvu (Sire).

Posebno dokumentarno ceno ima razprava dr. Podstenarja o borbi slovenske manjšine na Koroškem za verski pouk — v cerkvi. Ta je ogrožen bolj po cerkveni oblasti kakor svetni. Članek je že zgodovinska in pravna razprava, se bo še nadaljeval, je pa trden dokaz, kakšne ovire in odkod se postavljajo Slovincem v njihovi rojstni deželi. O problematiki slovenske narodne politike, ki naj jo Slovinci zavzamemo za bodočnost, govori anketa, ki je postavljena v središče zbornika. Ta skuša reševati osrednji in najbolj pereči slovenski problem: ali naj bo cilj slovenske politike z ozirom na bližnjo bodočnost suverena slovenska država in potem — ali izolirana ali v povezavi s sosedi ter s kom in kako? Trinajst kulturnih in političnih delavcev je odgovorilo na stavljena vprašanja z različnimi rešitvami, toda najtehtnejše — zame — sta odgovorila socialdemokrat dr. Jelenc in tajnik Zveze krščansko demokratskih strank za Srednjo Evropo dr. Puš. Oba sta se ozirala na zgodovinski razvoj ter geografsko gospodarski položaj Slovenije ter s teh postavk reševala problem. Na najbolj poljuden in vsem razumljiv način pa Jože Klošček in Emil Žagar. Vsi odgovori pa so bili v enem edini: da smo pač vsi Slovinci za slovensko državo, toda položaj naših meja in sploh obstoj naroda zahteva širše obrambe in zato povezave. Ali v Jugoslaviji, ne zavis od nas; toda mi nimamo interesa razbijati jo. Zopet pa bi bilo kratkovidno, ne računati z nasprotno možnostjo. Kakor vemo, se bo anketa nadaljevala še drugo leto.

Lepo vmesno poglavje — že tradicionalno v Zborniku — so doneski naših gornikov. Letos je prispeval opis patagonskih tur znan vrhunski plezalec Jure Skvarča (Cerro Mellizos) in priložil več fotografskih posnetkov. Tone Kralj pa je opisal plezo na goro Bonete v Tronadorskem pogorju. Živahen opis, ki ga je pisal poklicni zgodovinar pa hudomušen fant s smislom za humor, je njegov prvi planinski opis, pa — na veliko našo žalost — tudi zadnji! Ubogi fant! Pogreznil se je te dni v ledenik Tronadorja, med nami pa bo za vedno ostal ta njegov topli planinski spis. In barvna celostanska priloga blagoslovitve Rožmanove kapelice Pod skalco nam bo za vedno kazala tudi Tomekovo lepo človeško pojavo: pravkar je na njej prebral poklonitev mladine spominu Rožmana, planinskega škofa.

Vesel sem, da je tako močno poudarjeno kulturno bogastvo naše emigracije. Priloga slik slovenskih emigracijskih umetnikov, o kateri je napisal poseben članek v Zborniku samem M. Marolt, nam nazorno prikazuje višino emigracijskih slikarjev in kiparjev, kakor so Gorše, Remčeva, Ahčin, Bukovec, Makek, Vodlan in Župančič. Leposlovje predstavljata Karel Mauser, kot prozaist in pesnik, ter M. Soukalova.

Kot posebnost navaja Zbornik že drugo leto leksikografske podatke slovenskih ljudi, ki so dobili razglas v svetu bodisi kot znanstveniki bodisi umetniki. Letos so zbrani podatki o fiziku in kemiku dr. Ing. Vojmiru Bratini ter o treh umetnikih: operni in koncertni pevcu Franju Golobovi, slikarici Bari Remčevi ter kiparju Goršetu. Mnogi se morda ne zavedajo, kako važni za bodočnost so ti podatki. Pomenijo gradivo za bodočo kulturno zgodovino slovenske emigracije, ki je nam doma

Havajska konferenca o Vietnamu

Ameriški predsednik Johnson se je v ponedeljek sestal v Honolulu na Havajskem otočju sredi Tihega oceana z južnovietnamskim predsednikom Nguyen Cao Kyjem. Oba sta prišla na tridnevni sestanek s številnim spremstvom, vsak s svojim zunanjim ministrom in vojaškimi strokovnjaki. Sestanka se je udeležil tudi ameriški poveljnik v Južnem Vietnamu gral. Westmoreland.

Johnson je ob prihodu v Honolulu izjavil, da ZDA ne bodo prepustile Juž. Vietnamu komunistom in da „ne more razumeti ljudi, ki so vedno slepi kljub izkušnjam in gluhi kljub upanju“. Johnson je tu predvsem mislil na nekatere ameriške senatore, zlasti na zloglasnega predsednika senatnega zunanjepolitičnega odbora Fullbrighta in njegovega sopotnika senatorja Morseja. Fulbright je eden največjih ameriških zagovornikov popuščanja pred komunisti.

Ko je senator Morse izvedel za Johnsonovo izjavo o ljudeh, „ki so slepi kljub izkušnjam...“, je v senatu začel rohneti: „To je smešenje naporov za mir v OZN. Ali Johnson pri tem misli na Pavla VI.? Ali misli na senatorje, ki menijo, da komunizma v Aziji ne bo mogoče premagati z orožjem? Ali misli na milijone Amerikancev, ki so ga leta 1964 volili, ker jim je govoril proti razširjenju vojne v Vietnamu?“

Južnovietnamski predsednik, 35-letni Nguyen Cao Ky je s svoje strani poudaril, da se Južni Vietnam ne boji žrtev za dosego dokončne zmage nad komunisti. „Saigon se ne bo predal komunistom, ne bo z njimi sklepal kompromisov. Hočemo okrepitev naše vojaške sile, ker je vojaška sila edini jezik, ki ga komunisti razumejo,“ je poudaril Nguyen Cao Ky.

Na sestanku v Honolulu sta se oba predsednika dogovorila o pospešitvi vojaških akcij proti komunistom v Vietnamu, istočasno pa sta pripravljena na sklenitev mira, toda ne po komunističnih zahtevah.

Medtem glavni tajnik OZN U Thant išče nadaljnje možnosti za dosego mira v Vietnamu. Išče pomoč pri takozvanih nevezanih državah, naj bi vplivale na prizadete države, se pravi, podpisnike ženevske vietnamske pogodbe, da bi se znova sestale.

Na drugi strani papež Pavel VI. poskuša organizirati vrhunsko konferenco nevtralnih držav v Ženevi, ki naj bi posredovale za mir v Vietnamu. Papeževi odposlanci so stopili med drugimi v stik z avstrijsko in švicarsko vlado, ki sta pozitivno odgovorili na njegova prizadevanja.

Lunik 9

Štirje Luniki (št. 5, 6, 7, 8) so se raztreščili ob pristanku na Luni. Sovjetom je poskus uspel šele z Lunikom št. 9. Ta je minuli teden mirno pristal na luninem površju, na Morju neviht in takoj začel fotografirati okolico. Fotografije je pošiljal sovjetski sprejemni postaji, ki jih je hranila za objavo ostalemu svetu, kadar bi se sovetom zahotelo.

Ni mogoče vedeti sedaj, ko je že vse mimo, katere in koliko fotografij bi sovjeti pokazali ostalemu svetu. Vsekakor jim je bilo odvzeto prvenstvo v tem oziru, ker je britanski radioteleskop na Jodrell Bank ujel oddajo Lunika-9 ter se je direktor tega observatorija, Sir Bernard Lowell, odločil fotografije takoj objaviti. Tako se je zgodilo, da je svobodni svet Lunikove fotografije luninega površja videl prej, kakor pa sovjetsko prebivalstvo.

Agencija Tass tudi o drugih izsledkih Lunika-9 ni poročala, pač pa samo silno splošne izjave nekaterih sovjetskih znanstvenikov in kozmonavtov, med njimi zlasti Gagarina. Spet je bil observatorij Jodrell Bank, ki je svobodni svet seznanil z ugotovitvami o luninem površju, na podlagi dobljenih fotografij. Tako je sedaj ugotovljeno, da na Luni ni globoke prašne plasti, kakor so trdili nekateri znanstveniki. Površina je strjena lava, porozna in polna

ne bodo pisali. Domovina našega dela, niti tistega, ki smo ga opravili še doma, ne priznava; kaj šele onega v tujini. Te dni sem dobil v roke novo izdajo Janež-Ravbarjevega Pregleda slovenske književnosti. Nas emigrantov ni v nji. Da, tudi — Velikonje ni, niti z besedico. Zato je hvalevredno, da naš Zbornik vodi bibliografijo naših knjižnih izdaj, kot jo že toliko let vodi marljivi Zdravko Novak, ter da ustvarja svoj Biografski leksikon. In ti opisi, ki jih podaja Zbornik, so pregled emigracijskega prisosa k slovenski in svetovni kulturi, na kar moramo biti ponosni.

Spričo tolikšnega bogastva je razumljivo izseljeniška kronika siromašnejša, a še vedno lep donesek k narodno vzgojnemu delu slov. emigracije! In ko sem odložil knjigo in mislil na slovensko problematiko, mi je prišla ideja: ali ne bi kazalo drugo leto posvetiti večjo razpravo — Beneški Sloveniji, kajti prav pred 100 leti smo v njej izgubili svoj prvi plebiscit (1866). Naši ljudje so tako malo poznajo po geografskih, zgodovinskih, jezikovnih in političnih strani. Morda na način mozaika, kakor je letos dr. Brumen predstavil Kreka? Tudi ta misel je bil vtis ob branju, ki ga sporočam urednikom.

Tine Debeljak

IZ TEDNA V TEDEN

V Brazilju je predsednik maršal Humbert Castelo Branco objavil „tretji ustavni akt“, ki določa dneve volitev predsednika republike ter guvernerjev ter način njihove izvolitve. Po tretji ustavni odredbi bo bodočega brazilskega predsednika volil državni kongres letos 3. oktobra, volitve guvernerjev in njihovih namestnikov v enajstih brazilskih državah bodo pa že 3. septembra. Te bodo volili poslanci posameznih držav. Z direktnimi volitvami bodo v bodoče ljudje v Brazilju volili samo poslance za zvezni parlament in poslance v parlamente posameznih držav ter župane, razen za državno prestolnico ter za prestolna mesta posameznih držav, v katerih bodo župane imenovali guvernerji.

Aldo Moro, bivši predsednik italijanske koalicijske vlade krščanskih demokratov, Saragatovih socialdemokratov, Nennijevih socialistov ter republikancev je predsednika republike dr. Saragata obvestil, da ne more sestaviti nove italijanske vlade v dosednji koalicijski sestavi. Vodstvo kršč. demokratske stranke je namreč postavilo zahtevo, naj bo v bodoči koalicijski vladi med krščansko demokratskimi ministri tudi bivši predsednik vlade Mario Scelba. Proti temu so nastopili Nennijevi socialisti, ki ne morejo pozabiti, kako je vodja desnega krila kršč. dem. stranke. Scelba kot notranji minister v povojnih letih rešil Italijo s svojim odločnim nastopanjem proti komunistom ter njihovim tedanjim zaveznikom socialistom, ki so s političnimi stavkami ter nemiri hoteli pogrezniti Italijo v kaos, da bi se na ta način lahko polastili oblasti.

Predsednik republike je začel z novimi konzultacijami. Če ne bo mogoče sestaviti vlade, se lahko zgodi, da bo sedanja skupščina predčasno razpuščena ter bodo razpisane nove volitve.

De Gaulle in zahodnonemški kancler Ludvik Erhard sta v ponedeljek, 7. t. m., obnovila razgovore o vprašanjih, ki vama. Njuni razgovori so pod vtisom se nanašajo na odnose med obema državoletalnega De Gaullova poletnega obiska v Moskvi, ker se v Zahodni Nemčiji boje, da se ne bi Francija in Sovjetska zveza sporazumeli na škodo Nemčije tako glede sedanje meje med Vzhodno Nemčijo in Poljsko na Odri in Neissi, kakor tudi glede bodoče združitve obeh Nemčij. Poročila navajajo, da so bili razgovori obid državnikov pozitivni. Poglobili bodo še sodelovanje med obema državama in pojačali delo za graditev evropske skupnosti. De Gaulle bo Sovjetsko zvezo obiskal meseca junija za teden dni. Razen Moskve bo obiskal še Leningrad, Novosibirsk in Volgograd, prejšnji Stalingrad.

Izvršni odbor Skupnega evropskega trga je po enoletnem preučevanju objavil spomenico o „konzultaciji podjetij v državah SET-a“. Spomenico je sestavil nemški gospodarski strokovnjak Hans von der Goeppen. Med drugim predvideva predloge za izdaje potrebne zakonodaje za rešitev finančnih in gospodarskih vprašanj. Spričo nastopanja ameriških trgovskih in industrijskih velepodjetij ter sovjetskega unificiranega in diriganega gospodarstva ter industrije na svetovnem trgu spomenica navaja, da je nujno, da se evropska industrijska proizvodnja še bolj spopolni in poenostavi ter da se odpravi obstoj enakih industrijskih podjetij. Zato naj se z zmoglostjo združitve sličnih podjetij v raznih državah omogoči ustanavljanje skupnih evropskih trgovskih, gospodarskih in industrijskih velepodjetij. V ta namen naj bi prizadete države SET-a izdale potrebno zakonodajo. Francoski delegat je predlagal naj bi vsaka država sprejela enotni zadevni zakon, ki bi dopuščal ustanovitve evropskih družb. Drugi zakon pa naj bi bil „Zakon skupnosti“, ki bi bil obvezen za vseh šest držav SET-a. Naslednji predlogi v spomenici se nanašajo na določila o vsklajevanju obdavčevanja. Izvršni odbor SET-a končno v spomenici navaja, da mora biti v bodoči Evropi poleg gospodarskih in industrijskih veleobratov še vedno tudi prostor za manjše obrate.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Cariniki in verski tisk

Skupina Slovencev je 29. novembra z avtobusom naredila izlet v Trst, Oglej in Staro goru pri Čedadu. Med potjo so se sešli tudi s svojimi znanci, ki žive pod Italijo. Ker je v Jugoslaviji verska svoboda zajamčena v ustavi, je skoro vsa skupina — 46 oseb — hotela vzeti s seboj nekaj brošur in knjig, ki izhajajo na Tržaškem in Goriškem v slovenščini, razen tega pa so kupili tudi nekaj izvodov italijanske verske ilustrirane revije „Famiglia Cristiana“. Potniki avtobusa seveda niso pričakovali, da bo ravno zamejski slovenski verski tisk tako razburil carinike na prehodu v Ferletičih, kakor razburi rdeča cunja bike. Carinikom so vse pokazali, tedaj pa se je začel ples. Carinik je z veliko jezo pograbil vse knjige in brošure ter jih trgal na drobne kose in razmetal po cesti. Tako so cariniki v Ferletičih ponovno dokazali, da je jugoslovanska ustava samo kos papirja in da je tudi slovenski tisk, ki ga z velikimi žrtvami izdajajo zamejski Slovenci, v Sloveniji prepovedano blago. Jugoslovanske oblasti ga celo smatrajo za državno nevarno propagando.

Brata Skvarča na Kontinentalnem ledu

Od g. Jožeta Vodnika iz Puerta Desado v provinci Santa Cruz smo prejeli pismo z dne 30. januarja, v katerem nam med drugim sporoča naslednje:

„Peter in Jurij Skvarča sta me naprosila, naj vam sporočim, da je ekspedicija, ki jo tvori skupno z Mengeljem in Torellom, srečno prispela v Calafate ob jezeru Argentino dne 13. januarja 1966, odkoder so se že drugi dan prepeljali z motornim čolnom do vznožja ledenika Moreno, od tam pa nameravajo naskočiti pogorje Moyano, ki ima pet glavnih, še nezavzetih vrhov. Toda kljub temu jim je italijanski salezijanec De Agostini kar mimogrede dajal imena svojih znancev in prijateljev. Če jim bo vreme vsaj malo naklonjeno, bodo verjetno dobro opravili. Toda v vsej južni Kordiljeri je zelo pasje vreme, tako, da je zelo težko zaleti tistih nekaj izrednih dni, v katerih se vidijo v vsem veličastju njihovi vrhovi. Zato je vreme glavni činitelj zmag nad vrhovi ali pa porazov.“

G. Jože Vodnik je tako kot pri lanski tako tudi pri letošnji slovensko-argentski odpravi na Kontinentalni led učinkovito sodeloval s svojo pomočjo na ta način, da je na določeno mesto gornikom prepeljal ves material in prehrano.

V centralnoameriški republiki Costa Rica so bile v nedeljo splošne volitve. Predsedniška kandidata sta bila Daniel Oduber Quiros iz vladne stranke narodne osvoboditve ter José Joaquín Trejos Fernández, ki je pri volitvah zmagal in bo kot kandidat združene opozicije na predsedniškem položaju dne 8. maja zamenjal sedanjega predsednika Francisca Orlichia, Hrvat pa rodu.

Titovi partizani za ohranitev „revolucionarne dediščine“

Izveček iz referata g. Pavla Fajdige o V. kongresu jugoslovanskih partizanov na sestanku zaupnikov SLS dne 29. januarja 1966. — Nadaljevanje in konec

Podjetja, ki so zaradi gospodarske reforme morala odpuščati delavce, morajo sedaj nastavljeni na izpraznjena mesta upokojene partizanske častnike. Nad 25.000 partizanov, družin padlih in umrlih borcev „ni rešilo ali ni povsem rešilo svojih stanovanjskih problemov“, je zatrjeval Ranković. Iz njegovega referata je dalje razvidno, da imajo komunisti največje težave z mladino. Kljub visokemu članstvu mladine v posameznih organizacijah, vodstva teh organizacij vedo, da mladine nimajo. Članstvo je le na papirju, ker je obvezno in zato prisiljeno. Zato neprestani pozivi vodilnih krogov, da je treba mladino pritegniti k partijskemu delu, jo navduševati za namene in cilje narodnoosvobodilnega boja in jo seznanjati z revolucionarnimi tradicijami. Zato tudi Ranković takole poziva udeležence kongresa: „Ko vzgajamo mladino v duhu tradicij narodnoosvobodilnega boja, ne smemo pozabiti, da ta mladina ni sodelovala v tem boju, da se njen odnos do revolucije oblikuje na podlagi znanja in občutkov, razvitih pod vplivom vzgoje v naši socialistični

BRALI SMO

Kdo je buržuj?

Vsi starejši med nami se še spominjajo, kako so komunisti pred vojno delali propagando po Sloveniji, da bodo tedaj, „ko bodo oni prišli na oblast, vsi enaki, da bodo bratje med seboj in da med njimi ne bo razlik, ker se bo vsem dobro godilo.“

Po letu 1945 so komunisti v Sloveniji in Jugoslaviji po naivnosti zahodnih zaveznikov res prišli na oblast. Na svoje obljube so pa novi oblastniki pozabili, kakor hitro so na vrhovih zamenjali prejšnje funkcionarje. Po državnih blagajnah so začeli grabiti in so si z družbeno imovino omogočili take razkošno in zapravljivo življenje, da se z življenjem predstavnikov prejšnje vladajoče skupine sploh primerjati ne more. Zapravljanje družbenega premoženja gre že tako daleč, da danes že skoro ni vidnejšega komunističnega funkcionarja in njegove „milostljive“, ki se ne bi prevažali okoli z avtomobili zadnjih modelov. Za Tita je npr. znano, da ima sploh najdražji avtomobil na svetu, dražjega, kakor ameriški predsednik Johnson.

Tako beremo v kanadskem listu The Montreal Star z dne 20. oktobra 1965, da so si komunistični voditelji Maoecung, Tito in Sukarno nabavili najnovejši model nemškega razkošnega avtomobila Mercedes Benz 600.

Poročilo je listu poslal Omer Anderson ter se glasi takole:

„Komunistični diktatorji, z Maoecungom na čelu, hite z nakupom najbolj luksuznega avtomobila Mercedes Benz 600.

Funkcionarji avtomobilskega podjetja Daimler Benz v Stuttgartu v Zah. Nemčiji so izjavili, da je Maoecungovo naročilo Mercedes Benz 600 v izredni opreki s proletarskim obnašanjem, s kakršnim ta kitajski komunistični veljak nastopa pred ljudmi ali pa se kaže po fotografijah v kitajski kmečki tuniki.

V nasprotju s to proletarsko skromnostjo je Maoecung ukazal, naj bo njegov Mercedes Benz 600 opremljen z napravami za ohlajevanje zraka in z barom. Za limuzino bo plačal 25.000 dolarjev, povrh pa še za prevozne in druge stroške.

Tudi jugoslovanski diktator Tito je kupil Mercedes Benz 600, za njim pa še indonezijski diktator Sukarno.

Tito je naročil, da mora imeti njegov Daimler Benz 600 poseben oddelek proti moljem za njegove uniforme. Tito namreč na potovanju rad menja uniforme večkrat na dan.

Najzanimivejše naročilo za 600 je prišlo iz Vzhodnega Berlina. Daimler Benz je dobil telefonski poziv, če podjetje more takoj izročiti en črn 600. Odgovor tovarne je bil negativen, kajti te avtomobile izdelujejo po kosu, ne na traku ter izdelava vsakega posameznega traja približno štiri mesece.

„Pozneje smo klicali nazaj v Vzhodni Berlin,“ je izjavil funkcionar Daimler Benz, „in jim povedali, da imamo na razpolago takoj avto sive barve. Od-

govorili so nam, da hočejo imeti črne, ne sivega in to za vsako ceno. Enostavno smo sivega prebarvali s črno barvo, kar je zvišalo ceno avtomobila za 1500 dolarjev in ga izročili v Vzhodni Berlin. Ugotovili smo, da je bil avto namenjen severnokorejskemu poslaniku v Alžiru.“

Doslej je bilo Mercedes Benz 600 prodanih nekaj nad 200. V ZDA jih je odšlo 55, v Nemčiji jih je ostalo 50, v Anglijo so jih prodali 40. Motor tega avtomobila je 8-cilindrski, doseže hitrost 180 km na uro.“

Tudi voditelji italijanskega komunizma niso prav nikakoli proletarci. O njihovem bogastvu in razpisniškem življenju je italijanski katoliški list „L'Oraio Cattolico“ objavil naslednje podatke:

Današnji tajnik kom. partije Luigi Longo je bil do l. 1945 navaden meščan v Rimu, danes je bogataš, ki ima svoja posestva v Toskani in Piemontu. Posestva so napisana deloma na imena sorodnikov, ker bi sicer padlo preveč v oči. Drugi magnat je kom. poslanec Amendola, ki je do l. 1945 imel le petino skromne hišice v Rimu. Sedaj ima dve razkošni stanovanji v Rimu, dve pa v Neaplju. Njegova last je tudi vila v Veletiju. Računajo, da ima dve

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Vrnitev polarnih junakov

V torek, dne 8. februarja, zvečer se je vrnila v Buenos Aires vojaška skupina, ki je pod poveljstvom polkovnika Jurija E. Leala 1000 km dolgo pot po ledu prevozila pod najtežjimi vremenskimi okoliščinami v 60 dneh ter 10. decembra 1965 ob pol desetih dopoldne prišla na Južni tečaj.

Ob prihodu v Buenos Aires so jim pripravili veličasten sprejem. V imenu vlade jih je sprejel in pozdravil minister za narodno obrambo dr. Suarez. Pri sprejemu sta bila navzoča tudi pomorski kapetan Hermes Quijada, ki je poveljeval pomorski letalski eskadrili, ki je pristala na Južnem tečaju leta 1962 ter letalski poveljnik Mario Olezza, ki je poveljeval eskadrili argentinskih letalskih sil, ki so preletele Južni tečaj lanske leto. Ob pristanku letala je igrala vojaška godba, oddelki vojske, letalstva in mornarice so pa polarskim junakom izkazali časti.

Po sprejemu na letališču so se polarni junaki vozili v spredu po mestu proti vladni palači, kjer jih je sprejel predsednik republike dr. Illia ter jim v imenu republike čestital ter se zahvalil za opravljeno poslanstvo. Prad katedralo je polarnim junakom podelil blagoslov kardinal dr. Caggiano.

Reperkusija konference

Pod tem naslovom je nedeljska številka velikega in vplivnega buenosaireskega dnevnika La Nación v svojem političnem pregledu objavila naslednja opažanja ter ugotovitve: „Pravijo, da vojaški krogi nadaljujejo z zaskrblje-

sto milijonov lir vrednosti samo v posestvih, zopet delno skrito na imena sorodnikov. — Tretji nenadoma obogateli komunist je Alicata, urednik kom. dnevnika L'Unita. Poleg razkošnega stanovanja v Rimu ima vilo na Capri, ki jo cenijo 80 milijonov lir. — Glavna pa je „tovarišica vdova“ po Togliattiju. Kličejo jo za Nilde Jotti. Dokler je bil živ Togliatti, je živela tako razkošno, da se ne bi mogla z njo kosati nobena hollywoodska zvezda. Ta tovarišica ima krasno zbirko kožuhov, ki jih je nakupila v Sovjetiji in množta najdragocejših draguljev, ki jih je nabrala v Pragi, Varšavi in Budimpešti, vse ob priložnosti državnih obiskov moža. L. 1958 je hotela kandidirati za poslanca v Reggio Emilia, pa so se tamkajšnji komunisti uprli. Zato je bil župan mesta takoj odstavljen. Nato je zahtevala kandidaturu v Bologni in jo je dosegla. Enako je dosegla, da je voditeljica vseh komunističnih žena. In še zadnje: tudi vstop v vodstvo partije je dosegla. Lepa mora biti ta italijanska komunistična stranka. Zato pa pravijo zadnja poročila, da so komunisti v Italiji pri volitvah precej nazadovali. Nilda Jotti je lastnica dveh krasnih vil: ena je v Rimu, druga v okolici Albana. Živi v okolici Rima: Montessoro. Ima na razpolago lastnega šoferja, luksuzni avto, vrtnarja, sobarico, osebnega stražnika in zdravnika. Vse to plačuje — partija.

nostjo opazovanje indiferentnosti, ki so jo pokazale argentinske politične stranke spričo komunistične konference v Havani. Presenečenje sta povzročila mir in molk, s katerim je šla večina strank mimo grožnje z uporom, ki je bil poslan s kubanskega otoka v nasprotju z reperkusijo, ki jo povzroča sleherni zunanje-politični akt Severne Amerike in jo pogosto izražajo predstavniki političnih strank skoro vedno z ostrimi napadi in obsodbami.

Te pasivnosti tudi ni kršila veriga notranjih dogodkov, ki imajo vsi namen motiti in rušiti notranji mir. Te nekateri opazovalci spravljajo v direktno zvezo s kubanskimi odločitvami ter jih smatrajo za začetke sabotaž in terorizma. Posebne vojaške ustanove so s posebnim zanimanjem zasledovale zadržanje in nastopanje vlade spričo gornjega dogajanja. Ni namreč neznan, da so nekateri činitelji, katerih mnenje o komunistični nevarnosti se razlikuje od stališča, ki ga v tem pogledu zavzema vojska in je npr. v času, ko je bil glavni poveljnik vojske general Onganía prihajalo do resnih nasprotij v presojanju tega problema.

Vojaški opazovalci predvidevajo pojačanje teroristične dejavnosti in spričo tega dejstva bodo oborožene sile zahtevale sprejetje in izvajanje strogih odredb, da bodo terorizem nevtralizirale. Na drugi strani pa tudi vlada sama dobro ve, da ji bo težko vladati državo, v kateri se pogosto pojavljajo teroristični izgedi. Spričo novih dogodkov je verjetno, da bo vlada spremenila svoje sedanje zadržanje.

na nerazumevanje našega insistiranja na tradicijah narodnoosvobodilnega boja in revolucije, posebno pa zato, ker nekatere aktivnosti te vrste včasih niso usmerjene tako, da bi prispevale k ciljem, h katerim težimo.“

Med sklepi kongresa je važen ta, da bodo morale organizacije borcev „bolj skrbeti za pisanje in objavljanje kronik o revolucionarni preteklosti, dajati bodo morale pobude za publikacije kakovostne prirodne šolske literature“; nadalje bo „zelo pomembna naloga usklajati in zaznamovati kraje — priporočila pomembnih zgodovinskih dogodkov NOV“; prav tako o ureditvi vojaških grobov. „Kongres odločno zahteva prepoved in razpustitev emigrantskih organizacij jugoslovanskih kvizlingov, ki delujejo na ozemlju Zahodne Nemčije.“ Razumljiv je ta sklep, ker na desettisoče jugoslovanskih delavcev odhaja na delo v Zahodno Evropo in prihajajo tam v stik s protikomunističnimi jugosl. izseljenci.

Na delegacije iz raznih evropskih in drugih držav je zlasti skušala vplivati tkzv. kongresna komisija za sodelovanje z nacionalnimi združenji in mednarodnimi organizacijami borcev, se pravi komisija za prevratniško delovanje izven Jugoslavije, ki jo je vodil Franc Leskošek. Iz poročila te komisije je jasno razvidno prevratniško

Položaj v provinci Tucuman, kjer izgleda, da se je začel izvajati načrt, ki se razteza od socialnih nemirov pa vse do ustavne nestabilnosti, predstavlja resno opozorilo, ki bo narekovalo nove odredbe.“

Tako gornje poročilo, ki je v politični javnosti vzbudilo pozornost.

Položaj ki ga poročilo navaja v provinci Tucumán, je pa naslednji: Že dalj časa imajo tam velike težave v sladkorni industriji. Sladkorni trs je v vsej provinci glavna kultura. Iz tega izvira tudi vse težave. Tovarne so bile delavstvu v zaostanku s plačilom prejemkov za več mesecev. Zvezna vlada je tovarnam zagotovila potrebne kredite, in so delavci v glavnem prejeli zaostale prejemke. Ker delavske zahteve niso bile še v vsem izpolnjene, je prihajalo do zasedb sladkornih tovarn in do blokade vse sladkorne proizvodnje v provinci. Delavski sindikat FOTIA je svojo silo uveljavil tako, da sploh nobena pošiljka sladkorja ni šla iz tukumanske province. Guverner province je odšel v Buenos Aires ter je z grožnjo, da bo odstopil izsilil izdajanje zakona o novem povišanju cen sladkorja. Med tem so prišla na dan poročila o zlorabah pri razdeljevanju javnih sredstev.

Provincijski senat je odredil posebno preizkuševalno komisijo, guverner je iz Buenos Airesa objavil, da je ne priznava in da je njeno imenovanje zanj sploh žaljivo, guvernerjev namestnik, intrazigntni radikal, je suspendiral dva ministra, ki sta se mu uprta, nakar sta odstopila. Pri takem stanju senatorji grozijo guvernerju, da bodo proti njemu zahtevali politični proces. Tak položaj v guvernerski palači po spremljanju neprestani nastopi delavskih sindikatov. Iz vsega tega je razvidno, da položaj ni rožnat.

Elektrarna El Chocón

V senatu so sprejel zakonski osnutek za načrti za izvedbo in financiranje zgraditve velikih elektrarn ter namakalnih naprav El Chocón-Cerros Colorados na rekah Limay in Neuquen v Patagiji. Načrti predvidevajo, naj bi bila vsa ta velika javna dela končana v šestih letih. Stala bodo 360 milijonov dolarjev. Elektrarne bodo dajale 1.200.000 kilovatnih ur, zajezena voda bo pa omogočala namakanje področja v izmeri 1 milijon hektarjev.

VI. Vauhnik o puču

O marčnem puču leta 1941 je bilo napisane že veliko literature. Za in proti. Zato je prav, da čujemo, kaj o njem pravi Vladimir Vauhnik v knjigi svojih spominov „Nevidna fronta“.

Njegovo mnenje o njem je naslednje:

„V splošni napetosti in zmedbi je namreč 27. marca 1941 prišlo do puča v Beogradu, komaj dva dni po paktu prijateljstva med Jugoslavijo in Nemčijo. Pakt je bil največja diplomatska akcija kneza Pavla s ciljem, da se Jugoslavija pritaži, ohrani in reši pred nacisti, vsaj do časa, ko bo Nemčija stoprocentno zaposlena v Rusiji... Z Jugoslavijo se je zgodilo točno tako, kakor z vsemi ostalimi državami, ki so dotedaj podlegle bliskoviti vojni. Za puč so sicer našli razpoloženje v ljudeh, ne pa za vojno; saj celo vojaški krogi niso bili zanj. Niti 10 procentov jugoslovanskih generalov ni odobraval puča, ker so vedeli, da to pomeni v tem času in v takih pogojih brezupno vojno, posebno še naj jo vodijo taki generali, kakor sta bila Mirković in Simović. Brigadni general Bora Mirković se je večkrat sam izrazil, da že dolgo želi pripraviti kak državni udar. Ne posebno inteligenten, hitro užaljen, ni v vojski mnogo pomenil in ga večina tudi ni poznala. Da je bil izbran za voditelja puča general Dušan Simović je bilo razumljivo, ker so potrebovali ugledno osebnost v najvišjem činu, dovolj znano v oficirskih krogih in deloma tudi pri politikih. Bil je znan po svoji ambicioznosti in spletkah, ki so ga večkrat dovedle v konflikt s predpostavljanimi in je zaradi tega moral večkrat menjati položaj... Oba generala sta bila le 48 ur junaka beograjske ulice. Kakor hitro je prišla moja šifrirana brzojavka v Beograd, da bo mesto 6. aprila jutraj bombardirano, je bilo njune slave konec. Mislija sta samo še, kako bi se rešila. Tako se je zgodilo, da se je komaj rešilo z begom iz države nekaj pučistov in nekaj vlade in da so s težavo rešili mladega kralja.“

Novice iz Slovenije

Sadjarstvo v Sloveniji je v stalnem nazadovanju. Sadjarski strokovnjaki opozarjajo oblasti in zasebne kmete, da bo treba povečati skrb za sadjarstvo, sicer bo sadjarstvo, ki je pred vojno dajalo letno po 20.000 ton lepega sadja za izvoz, hiral naprej in tudi ob ugodnejših letinah ne bo moglo kriti niti domačih potreb. V letu 1939 je Slovenija pridelala 49.000 ton jabolk, v letu 1964 pa samo 37.105 ton in to pri večjem številu jablanovih dreves kot pred vojno. Pred 36 leti je dalo sadno drevo v Sloveniji povprečno po 19 kg jabolk na leto, leta 1964 pa samo še 11,7 kg, v letu 1965 pa še mnogo manj. Še manj ugodno razmerje pokaže pridelek jabolk, ki odpade na prebivalca. Leta 1939 je prišlo na vsakega človeka v Sloveniji 35 kg jabolk na leto, v letu 1964 pa samo še 23,2. Zato je razumljivo, da je bila cena za jabolka v zimskih mesecih po trgovinah v Ljubljani višja kot pa v Italiji.

V ptujski občini so v podeželju izvedli anketo, da bi prišli do ekonomskih podatkov in analize stanja kmečkih gospodarstev. Ugotovili so, da je v občini povprečna velikost kmečkega gospodarstva 4,80 hektarjev, povprečna velikost obdelovalnih površin pa 3,50 hektarjev. Anketa je dalje pokazala, da je število hiš ostalo skoro na predvojni višini, na 10% kmečkih gospodarstvih so pa kmetje že prestareli in kmetije skoro ne morejo več obdelovati. Zato bodo prej ali slej prešle v „družbeni sektor“. Anketa je dala tudi podatke o „razslojevanju“ podeželja v zadnjih 17 letih. Medtem, ko se je leta 1948 preživljalo izključno s kmetijstvom še 83% kmečkih gospodarstev v občini, je leta 1953 padlo njihovo število na 53%, sedaj pa je samo še 43%. Posledice načrtnega komunističnega „razslojevanja“ podeželja so danes porazne, ko zemlja ostaja neobdelana in mora komunistična oblast uvažati živila iz inozemstva celo v kraje, odkoder so jih pred vojno izvažali v inozemstvo.

V novomeški občini so nedavno razpravljali o vprašanjih, ki se nanašajo na kmetijstvo. Ugotovili so, da 75% kmetijske proizvodnje odpade na „zasebni sektor“. Za „kooperacijsko“ proizvodnjo navajajo, da je „komaj na začetku“. Dalje so ugotavljali, da pitanje pravičnega stalno pada. Pravijo, da se ne izplača. V obratu Kmetijske zadruge Novo mesto v Zalogu, da se resno pogovarjajo o tem, da pitanje pravičnega sploh opuste in da se bodo raje „preusmerili“ v pitanje goved. Kot razlog navajajo visoke cene za krmo. Na konferenci so dalje ugotavljali, da je v občini „povsem zanemarjeno sadjarstvo, vinogradništvo, vrtnarstvo in podobne panoge v kmetijstvu“ ter da pred leti „z velikimi sredstvi zgrajena sodobna trsnica pod Trško goro stoji opuščena, vinogradniki pa iščejo po vsej državi sadike za obnovo vinogradov“. Podobno je z drevesnicami. Dobesedno tako je zapisano v kom. dnevniku. Kje pa je potem tisti velikanski napredek, s katerim se komunisti bahajo?

V letu 1964 je bilo v Sloveniji poškodovanih pri delu in izven njega 110

Poravnajte zaostalo naročnino Svobodne Slovenije

Jalnov Dom na Karapačajskem odru

Klafterski korak naprej je napravil Slovenski dom v Carapachayu v nedeljo 30. januarja t. l. Ta dan so namreč otvorili nov gledališki oder, ki je po svoji opremi menda edini med slovenskimi odri.

Igra je bila napovedana za 19. uro. Ker so pa naši ljudje vajeni na zamude, se je začetek zavlekel do 19.30, ko se je dvorana napolnila. Ob tej uri je stopil pred oder g. Albin Petelin. Pozdravil je v imenu doma in snujoče se igralke družine vse rojake, ki so se odzvali vabilu. Poudaril je pomen tega dne, ko se je rodil nov slovenski oder, nato pa navzočim predstavil igralno družino.

Povedal je nakratko vsebino te doma tako priljubljene kmečke igre.

Zastor se je dvignil. Bil sem presečen. Kulise za kmečko sobo prav dobro pripravljene. Vse je bilo na pravem mestu in prikupno sestavljeno. Prvo dejanje je bilo končano. Dvorana je ploskala. Drugo dejanje je bilo končano. Dvorana se je ogrejala še bolj. Po tretjem dejanju se odobravanje stopnjuje.

tisoč ljudi. Zaradi tega je bilo izgubljenih 1.700.000 delovnih dni. Če upoštevamo vse prebivalstvo je bilo leta 1964 v Sloveniji poškodovanih več kot 300.000 ljudi, zaradi česar se je dravilo v bolnišnicah več kot 23.000 ljudi. V zdravstvenih zavodih so bili 250.000 dni. Na delovnem mestu se je od leta 1959 do vključno 1964 smrtno ponesrečilo 338 ljudi, na poti na delo in z dela 135, pri drugih prometnih nesrečah pa 1336. V šestih letih je bilo torej v Sloveniji skupno 1809 smrtnih primerov zaradi nesreč pri delu ali prometu.

Na Krasu so lani zaradi dežja in toče pridelali okoli 100 vagonov vina teran, t. j. za 20% manj kot druga leta.

Na Dolenjskem so imeli v lanskim jeseni „moderne tatove“. Navadno so prihajali ponoči, drznješi pa tudi podnevi. Prihajali so pa z avtomobili in kolesi. Ustavljali so se ob njivah s kurozo, izstopali iz svojih vozil ter si natrgali polne košare mlečnih storžev. Prizadeti kmet se v ljubljanskem listu pritožuje takole: „Sramotno je, da se taki tatinski tipi pojavljajo na deželi, kjer smo odvisni od svojih rok in kjer garamo noč in dan, ker je premalo ljudi za delo na polju. Zadnji čas je, da se nekaj ukrene, da se taki slučajni ne bodo več ponavljali.“

Grobišče llirov so odkrili pod Kozlovim robom v Tolminu. Odkopali so že 140 grobov, raziskali pa 114. Našli so ostanke ženskega bronastega nakita in v vsakem grobu posebno posodo iz žgane glinice. „Delo“ piše, da bodo z delom „nadaljevali, če bo kaj denarja“.

Skrbi ljubljanske občine. V Ljubljani bo meseca marca svetovno prvenstvo v hokeju. Na eni zadnjih občinskih sej v Ljubljani so občinski odborniki zatrdili, da na veliko mednarodno športno prireditev „Ljubljana ne bi smela čakati preveč optimistično“, ker predvsem kaže, „da bo zmanjkalo prenočišč in prehranbenih zmogljivosti v mestu samem in v okolici. Bled je bil npr. ves oddan že v mesecu septembru in to za športnike iz severnih skandinavskih držav, medtem ko številnejših italijanskih, nemških in avstrijskih prijav sploh še ni bilo. Boje se tudi, da med tekmi na prvenstvo v hokeju „trgovina ne bo kvalitetno založena z blagom in da ne bo dovolj kulturnih ter drugih prireditev“.

V Drsteli pri Ptuj so na rojstni hiši slavisti in etnografa dr. Matije Murka odkrili spominsko ploščo.

V slovenskih premogovnikih je resno ogroženo normalno delo, ker niso v jeseni zadostno poskrbeli za dobavo potrebne jameškega lesa.

V Metliki so ob proslavi 600-letnice tega kraja odkrili spominski plošči kiparju Alojziju Ganglu ter pisatelju.

V petek, 18. februarja ob 20 bo v farni cerkvi v San Justu sv. maša za pogrešana Tomaža Kralja in Boža Vioda.

Sv. maša za pogrešana Tomaža Kralja in Boža Vioda bo v soboto, 19. februarja ob 19.30 v Slovenski kapeli. — Vabi SKAD.

prevajalcu in gled. režiserju Osipu Šestu.

V Mariboru je bila v okviru IX. mariborske kulturne revije v novembru razstava „Tristo let mode na Slovenskem“. Razstava je vzbujala pozornost ter je bila dobro obiskana. Spomladi jo bodo prenesli v Ljubljano.

Umrli so. V Ljubljani: Terezija Kosak, učiteljica v p., Frančiška Kopač roj. Cerar, Franc Sax, analitik v podjetju DINOS, Jože Tiringar, upok., Katarina Briški roj. Zmavec, Marija Kunc, vdova vet. inšpektorja, Janez Prosen, zidar, Jože Janežič, Ferdinand Kutnar, šofer, Albert Štrukelj, upok., Roza Zitzerschlagar, upok., Franc Peternel, upok., Florjan Žargi, upok., dr. Milan Šerko, prof. v p., Boža Rape. roj. Jerše, Franc Hlešč, kapetan, Marija Spreitzer roj. Kozin, Antonija Starman roj. Kodrič, Josip Stibernik, upok., Ana Fric, Antonija Zednik, gospodinja, Matija Bobnar

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Družabna prireditev Duhovnega življenja

Letos je bila v nedeljo, 6. februarja, na Slovenski pristavi. Vreme ji je bilo naklonjeno za razliko od prejšnjih let, ko ji je močno nagajalo. Kljub izredni vročini, ki jo imamo že dalj časa v Buenos Airesu, se je udeležilo veliko Slovencev.

Precej jih je prišlo že dopoldne k maši, ki jo je imel msgr. Anton Orehar. Pridigo je navezal na prikaz dobrega tiska. Poudarjal je nujnost sodelovanja slovenske emigracije s svojim tiskom, tako verskim, kakor lepovslovnim in političnim, kar je odgovornost vsakega posameznika do celote. Zaradi svojega bližnjega, ki potrebuje slovensko tiskano besedo, je tisti, ki misli, da mu je ni treba, dolžan ostati narodu in podpiralec slovenskega tiska. Časopis je sredstvo dialoga. Časopis opazuje, poroča in razpravlja o vseh zadevah. Dober tisk mora vse to delati resno, trezno, poročati iskreno in dobrohotno, se pravi z ljubeznijo, o vseh težavah, problemih in kazati na sredstva in rešitve teh problemov.

Slovenski izseljenec pa ima dolžnost svoj tisk naročiti, brati in širiti. Z naročanjem pomaga vzdrževati svobodni slovenski tisk; brati ga mora sam in ga učiti brati svoje otroke; širiti ga mora, da bo zajel čim večji krog, ker ni več tistega časa, ko je kazalo, da je katoliška Cerkev središče vsega dogajanja. Nasprotno, storiti je treba vse, da se njen vpliv čim bolj razširi in to v veliki, morda največji meri pomaga tisk.

Po cerkvenem opravilu je veliko rojakov ostalo kar na Pristavi, kjer je bilo pripravljeno kosilo.

Popoldne je na Pristavo prišlo še več rojakov. Dobili so se tu znanci in prijatelji ter skupno prebili nedeljski ponedel. Za potrebo gostov so skrbeli fantje in dekleta. Ves čas prireditve je bil srečolov z lepimi in koristnimi dobitki.

Kot navadno je bilo tudi nagradno žrebanje naročnikov s plačano naročnino. Za nagrade so bili izžrebani naslednji naročniki: Avgust Malovrh iz Lomas del Miradorja, Franc Avgustin iz

roj. Jeras, Elza Sever roj. Svetek in Konrad Dvorski, upok. v Zagorju ob Savi, Josip Bokalič, šef žel. postaje v p. v Piranu, Franc Dermastja, biv. gostilničar in mesar v Mengšu, Andrej Martinčič v Logatecu, Viktor Dolgan, strokovni učitelj v p. v Kranju, Marija Gabrijelčič, pos. na Brezjah, Adolf Preisinger, direktor v p. v Celju, Ivan Zon v Novi Gorici, Martin Vinder v št. Petru v Savinjski dolini, Franc Mešiček, mesarski mojster v Celju, Peter Oček, kovačključavničar v Našovcih, Jožefa Bric roj. Poznič v Smartnem ob Dreti, Franc Fajgel, sobopleskar v Dolu, Danijel Federenko, upok. na Jesenicah, Karolina Kastelic roj. Pavlin na Pristavi pri št. Jerneju, Marija Peterca roj. Prepeluh v Dobrunjah, Leopoldina Škerlj, upok. v Novem mestu, Gašper Vrhovec, biv. pos. v Horjulu, Ana Per roj. Knez, pos. v Mengšu, Nives Rebek v Strunjanu in Anton Bardorfer, žel. v p. v Grosuplju.

Billinghamsta, Marija Vidmar iz Carapachaya, Franc Gerkman iz Slovenske vasi, Jože Korošec iz Villa Loma Hermosa, Jožica Tušek iz Villa Luzuriaga, Anica Šemrov iz Ramos Mejije ter Slavko Oberžan iz Villa Loma Hermosa.

Med izžrebanimi mladimi dopisniki v Božje stezice so pa bili naslednji: Emica Urbančič iz San Justa, Mojca Oberžan iz San Martina, Mimica Gorišek iz Morona, Pavlinka Kunčič iz Hurlingham in Lojzek Leskovec iz San Martina.

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Gabrijela Petkovšek in njegove žene ge. Irene roj. Škulj se je rodil sinček. Na ime Gabrijel Aleksander ga je krstil v župni cerkvi v Churruci g. France Grum. Družino Jureta Ahžina in njegove žene ge. Stanke roj. Bitenc je razveselila hčerka Adriana Marina. V družini Franceta Gerkmana in njegove žene ge. Francke roj. Pavlič v Slovenski vasi so dobili hčerko, ki je bila krščena na ime Terezika. V družini Jožeta Markeža in njegove življenjske družice ge. Majde roj. Žitnik je pa 10. januarja prišel na svet sinček, ki je pri krstu dobil ime Andrej. Srečnim družinam naše čestitke.

Poroka. V soboto 8. januarja t. l. sta se poročila v župnijski cerkvi Marije Pomocnice v Ramos Mejiji Tone Škraba in gđc. Pavla Kovač Poročno mašo je imel ter mladi par poročil ženinov brat g. Lojze Škraba, za prič st pa bila: ženinov brat Jože, nevesti pa njen brat Branko. Med mašo je prepeval Slovenski pevski zbor Gallus pod vodstvom dr. Julija Saveljaja.

Mlademu paru ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo ter mu želimo vso srečo in obilo božjega blagoslova.

Viktorija Est. V domovini je 19. januarja umrla ga. Viktorija Est roj. Tončič. K zadnjemu počitku so jo položili dne 24. januarja pri Sv. Križu v Ljubljani. Za njo žaluje v Argentini njen sin dr. Joža Est, v domovini pa hčerki Majda in Sonja ter družine dr. Zajec, dr. Jež, dr. Est, dr. Kos, ing. Zajec, Tončič, Pešar in ostalo sorodstvo. Vsem izrekamo iskreno sožalje, rajni pa želimo večni mir in pokoj.

Marija Groznik roj. Kutnar. Njena življenjska pot se je zaključila v 69. letu starosti v Dolenji vasi. Zadnje zemsko bivališče je dobila na domačem farnem pokopališču. V Argentini žaluje za njo njen sin Jože z družino, ter hčerka Anžka por. Belič z družino, v domovini pa sinovi Lojze, župnik v Tunjsah, Karol z družino, Ludvik in Stane ter hčerke Marija por. Miklavžič, Rezi in Vera por. Bokal z družino. Naj počiva v miru v domači zemlji, njenim preostalim pa izrekamo globoko sožalje.

družino iz hiše, bi mogel biti nekoliko bolj jasn. Ivanka — gđc. Sušnikova, je bila mehka, zelo prikupna. V začetku se je zdela nekoliko zmedena, je pa potem prav prišla svojo vlogo in dvorana jo je priznala kot igralko. Lojze — g. Žnidar je bil prav dober kmečki gospodar, mogel pa bi biti nekoliko bolj tople in prisrčen z Angelo. Profesor — g. Sušnik. Nastop prav dober in takšen, kot je moral biti, da je izgubil nevesto iz kmečkega rodu. Ob odhodu bi mu pristojala nekoliko večja razburjenost. Šepetalka — ga. Slabetova, je storila vse, da ni bilo zastaja na odru. Scenarija g. Korošca st. je mestoma zelo dobra, mestoma odlična za razmere, v katerih se nahaja naš dom.

Slovenski dom v Carapachayu se skuša čimbolj približati temeljem prosvetnih domov v stari domovini, ki so bili tople okrilje za prosvetni razvoj našega naroda.

Prevladovalo je mnenje, da so igralci mnogo žrtvovali, da so postavili to igro na oder v nepričakovani višini. Zato so želi priznanje od dejanja do dejanja.

Za kulisami pa sta se borila za čimboljši uspeh dva nevidna igralca. Šepetalka ga. Slabetova je z vso doslednostjo sledila igri in bila povsod o pravem času. Pripovedovali so tudi, da je prav ona oskrbela prepise vlog, da celó vso knjigo za domov arhiv. Tudi kot spretna svetovalka ženskim vlogam se je obnesla. Največja teža je pač ležala na ramenih g. Korošca. Ne samo ta večer, že tedne nazaj je bil več v dvorani kot doma. Vsa razsvetljava je delo njegovih rok. Pa to je treba videti, potem se šele more izreči sodba. Maske, delo g. Žnidarja zelo dobre.

Pokrajinska slika, delo našega rojaka iz Primorske, ni kaka umetnina, je pa prijetna za oko in bo služila svojem namenu.

Po predstavi so gostje mogli poskusiti dobrote domače gostilne. Dolgo v noč so se zadržali znanci in prijatelji izmenjajoči misli o tem važnem dnevu v življenju tega doma.

Ne bi bilo prav, ako se igra ne bi ponavljala, ker sem gotov, da je še mnogo naših ljudi, ki bi jo radi videli, pa to nedeljo tega niso mogli iz tega ali onega razloga. Janez Glinšek

Vsak teden ena

OJ. KOD BOVA VANDRALA...

„Oj, kod bova vandrala, vandrček moj, oj vandrček, vandrček, vandrček moj?“ „Po planincih, po dolincih, deklet moja, pojdi z menoj!“

„Oj, kaj bova pila, oj vandrček moj, oj vandrček, vandrček, vandrček moj?“ „Sladko vintice, iz planince, deklet moja, pojdi z menoj!“

„Oj, kaj b'va večerjala, vandrček moj, oj vandrček, vandrček, vandrček moj?“ „Malo pralice, mml' solatice, deklet moja, pojdi z menoj!“

SLOVENCIP SVETU

ČILE

Med slovenskimi duhovniki v Čilu je tudi dr. Anton Trdan. Deluje že 17 let v škofiji Rancagua. Najprej je bil 6 let stolni vikar, potem pa je pastiral na duhovni v Akuleo skozi 11 let. Že pred leti ga je škof imenoval za škofijskega eksaminatorja in za branilca zakonske vezi ter škofijskega pravdnika. Sedaj ga je pa imenoval za župnika v Graneros. Faro bo prevzel zadnjo nedeljo v februarju. Dela bo imel veliko, ker je župnija zelo obširna in šteje 12 tisoč duš. V fari je tudi poljedelska šola. Za stolnico je ena prvih fara v škofiji.

K imenovanju g. dr. Trdana za župnika iskreno čestitamo in mu želimo mnogo uspehov v njegovem dušnopastirskem delovanju.

Njegov naslov je naslednji: Dr. Anton Trdan, Parroquia, Graneros, Casilla 50, Chile.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Na rednem občnem zboru ZDSPB je bil izvoljen naslednji glavni odbor: predsednik Karel Mauser, podpredsednik so vsi predsedniki krajevnih odborov DSPB, tajnik Jože Melaher, Cleveland, blagajnik in socialni referent Miha Vrenko, Cleveland; tiskovni referent Otmar Mauser, Toronto; nadzorni odbor: Franc Šega, Anton Meglič, Cleveland, Ciril Preželj, Toronto. Razsodišče: Franc Medved, Andrej Perčič, Gilbert in Tone Muhlić, Toronto.

Slovenski kvintet Veseli Slovenci, ki ga vodi Dušan Maršič v Clevelandu, je po priljubljenosti na drugem mestu med clelandskimi orkestri. Orkester „Veseli Slovenci“ je nedavno posnel svojo prvo ploščo slovenskih narodnih pesmi.

Dan smrti škofa Baraga dne 19. januarja je obhajala Bishop Baraga High School v Marquette z mašo v stolnici. Maša je bila tega dne tudi v grobnici, v kateri je pokopan svetniški škof. Škofijski list je na Baragov smrtni dan opozoril vernike škofije s posebnim članom v škofijskem listu.

Slovenski športni klub v Clevelandu goji vse vrste športa. V zimskih mesecih zlasti smučanje. Za gojitev tega športa je priložnost tudi na Slovenski pristavi, kjer so zgradili smučsko skakalnico, za svoje članke smučarje in prijatelje društva pa pripravila Slovenski športni klub za 25. 26. in 27. februarja izlet v Laurel Mt. Slovenski športni klub se je razvil iz prejšnjega Slovenskega smučarskega kluba. Vodi ga Jože Košir.

Prve slovenske naselbine v ZDA so stare 100 let. So to slovenske naselbine pri Sv. Stefanu v gozdu in pri Sv. Antonu v Kraittownu v Minnesoti. V te kraje so se pred 100 leti naselili rojaki iz blejskega kota ter iz raznih dolenjskih krajev.

V ameriški vojski se proti komunistom v Južnem Vietnamu bojuje tudi več Slovencev, ameriških državljanov seveda. Med takimi je bil tudi letalski poročnik John Petrič ml. K vojakom je se je vrnil k svoji družini v Dayton, bil poklican za eno leto. Pred božičem Ohio, v sredini januarja je pa prišel v Cleveland obiskat svoje starše in znance, katerim je kazal barvaste slike s svojih vojnih poletov nad sovražno področje.

Slovenska šola pri Sv. Vidu v Clevelandu je imela 29. januarja t. l. družabno prireditev z večerjo in plesom. Namenjena je bila zlasti starejšim otrok, ki obiskujejo šentvidsko slovensko farno šolo.

Glasbena Matica v Clevelandu bo junija meseca gostovala v Sloveniji ter bo imela koncerte v Trbovljah, Jesenicah, Novi Gorici, Trstu, Kopru, Rogški Slatini, Murski Soboti, Ptuj, Črnomlju in v Ljubljani.

PO ŠPORTNEM SVETU

V predzadnjem kolu prvega dela jugoslovanskega nogometnega prvenstva je ljubljanska Olimpija premagala beograjskega Partizana s 3:0. Na Stadionu se je za to tekmo, ki je bila 12. decembra zbralo kar 17.000 gledalcev. Za Olimpijo so igrali: Zabajek, Džorlev, Jovičević, Kokot, Šoškić, Kulenović, Frančeskin, Čeh, Zagorc, Arslanagić in Nikolić; za Partizana pa: Šoškić, Radaković, Davidović, Mihajlović, Rašović, Vasović, Vaji, Bećajac, Hasanagić, Pirmajer in Vislavski. Golé sta zabila Zagorc 2 in Kokot.

V Planici so slovenski skakalci trenirali za nastope na znanih skakalnicah v Avstriji in Nemčiji, ki so vsak december in januar. Ob koncu treninga je bila pregledna tekma. Ob tej priliki je 12. decembra Ludvik Zajc zasedel prvo mesto in postavil tudi nov rekord skakalnice s skokom 90 m. Prejšnji rekord je imel Nemec Wegscheider s 87 m že od leta 1964. Poleg Zajca je nastopilo še 14 znanih skakalcev in sicer: Marijan Pečar, Giacomelli, Oman, Smolej, Jurman, Koprivšek, Nahtigal, Mesec, Štefanič, Brilej, Dožan, Eržen, Malej, Ambrožič.

Na novozelandski atletski turneji sta nastopala tudi Vazič in Červan. Tako je v Hamiltonu na teku na 3000 m zasedel Vazič tretje mesto s 8:21,6 za svetovnim rekordom Kenijcem Keino in Novozelanceom Daviesom. Na teku na tri milje sta Ryan in Červan prišli skupaj skozi cilj v času 13:36,4. Fotografski posnetek pa je pokazal, da je zmagal domačin.

V Ljubljani je bilo 4. decembra veliko tekmovalje v orodni telovadbi. Prvo mesto je med moškimi zasedla vrsta Slovenije s Cerarjem, Kerničem, Kueslhom in Špendlom pred vrsto Hrvatske, Bosne in Hercegovine in Srbije. Cerar je zasedel prvo mesto v vseh panogah: parter, bradlja, drog, konj, preskok čez konja in krogi. Damska vrsta Slovenije pa je zasedla drugo mesto za Srbijo. Za Slovenijo so tekmovali Kovačeva, Havelkova, Pauličeva in Mikičeva. Obe mladinski vrsti Slovenije, moška in ženska sta zanesljivo zasedli prvo mesto. Med posamezniki je zasedel prvo mesto Cerar, drugo Kersnič, četrto Kuesl 9. pa Spendl. Pri članicah je bila prva šljepica (Srbija), drugo in tretje mesto sta zasedli Kovačeva in Havelkova, šesta je bila Pauličeva in osma Mikičeva. Pri mladincih sta bila Vrtič prvi in Simončič drugi, pri mladinkah pa Jenkova prva in Pojetova tretja.

Drago Ulaga, profesor Visoke šole za telesno vzgojo v Ljubljani je bil imenovan za rektorja tega zavoda. Na ta položaj, ki ga bo zavzemal dve leti, je bil izvoljen na predlog pedagoško-znanstvenega sveta zavoda, izvolila pa ga je delovna skupnost.

OBVESTILA

Seja učiteljskega sveta mladinskega oddelka Zedinjene Slovenije bo zadnji sredo, 23. februarja, ob 19 v Slovenski hiši. Vabim vse učne moči. — Referent

Otvoritvena šolska maša ob pričetku novega šolskega leta bo za vse slovenske tečaje v nedeljo, 6. marca, ob 16. Po službi božji nastop slov. tečaja škola dr. Gregorija Rožmana iz San Martina. Otroke, starše in vse prijatelje mladine vabi učiteljski zbor. — Opozarjamo že sedaj, da bodo imeli zaradi omejenega števila pri vpisu v prihodnjo otroško kolonijo prednost obiskovalci slovenskih tečajev.

Zrno do zrna pogača, kamen na kamnu — palača! — Sodeluj pri gradnji Slomškovega doma. Daruj dobrotke in kupi v predprodaji tombolske karte.

DRUSTVENI OGLASNIK

Obvestilo Zedinjene Slovenije

Članice in člani društva Zedinjena Slovenija se obveščajo, da je upravni svet sklenil pokreniti kolektivno zavarovanje vsega članstva. V ta namen je po razgovorih z različnimi zavarovalnimi družbami sprejel predlog z najugodnejšo ponudbo, sklenil pa je, da dokončno odločitev o tem prepusti članstvu, ker gre za spremembo dosedanjega posmrtninskega sistema. Zato sklicuje članski sestanek za dne 6. marca ob 10.30 v Slovenski hiši, na katerem bodo člani prejeli vse informacije in pojasnila o tej stvari in se mogli glasovati o predlogu o predlogu upravnega sveta.

V primeru, da društvo sklene zavarovalno pogodbo, bo moralo predložiti točne osebne podatke članov, to je poleg imena še dan rojstva, stan, bivališče in številko osebne izkaznice. Zato nujno vabimo, da vsi člani čim prej, a vsaj do 6. marca, preverijo gornje podatke, kot so registrirani v društveni kartoteki, ali da jih javijo pisмено društveni pisarni.

Obenem priporočamo, da vsi, ki so v zaostanku s plačilom članskih prispevkov, svojo obveznost čim prej uredijo, ker bo mogoče zavarovati samo tiste člane, ki bodo na tekočem s svojimi plačili. Pripominjamo, da bo po ponudbi osnovna zavarovalnina znašala za vse člane 25.000 pesov in se bo mesečna premija krila z odvajanjem sedanjega članskega posmrtninskega prispevka. Obenem pa bo po volji posameznikov mogoče dvigniti zavarovalnino do 1.000.000 pesov z zelo nizko mesečno premijo.

Upravni svet tudi javlja članom in vseh javnosti, da je izšlo Letno poročilo, ki je bilo te dni razposlano vsem članom. Zaradi nepopolnih naslovov in nerednega dostavljanja poštnih pošilk prosimo člane, da sami dvignejo Letno poročilo v društveni pisarni, če ga v doglednem času ne bi prejeli. Prav tako je Letno poročilo na voljo tudi ostalim rojakom, ki se za delovanje društva zanimajo.

Slovenski dom v San Martinu

vabi vse rojake in rojakinje na

PUSTNO PRIREDITEV

ki bo na pustno nedeljo, 20. februarja

Začetek ob 19

IZREDNO POCENI PRODAJ

HIŠO Z LOKALOM V SAN MARTINU

Tri sobe, kuhinja, kopalnica, galpón in lokal 6x7 z industrijskim tokom

Corrientes 3284/I A

Stanislav Zupančič
T. E. 88-4178

Capital Federal

- nedelja, 20. februarja
- torek, 22. februarja

PUSTNA ZABAVA
v Slomškovem domu

- šaljivi prizori
- dobra postrežba
- poskočna glasba

SLOVENSKI DOM - SAN MARTIN

vabi vse svoje člane in članice na

izredni občni zbor

ki bo v nedeljo, 27. februarja ob 9.30 v domu.

Dnevni red: 1. Odobritev načrtov in proračuna za povečavo doma; 2. sklepanje o ureditvi življenjskega zavarovanja vsega članstva.

Leopold Novak l. r. Franc Zorko l. r.
predsednik tajnik

Vse rojake, posebno pa še prijatelje

SLOMSKOVEGA DOMA

opozarjamo na veliko

TOMBOLO

ki bo v nedeljo, 13. marca

Podprite
gradnjo novih prostorov
Slomškovega doma!
Kupujte tablice v predprodaji!

PRISTAVA

V letošnji zabavni program pustovanja je vključena volitev pristavškega župana.

Ker do danes še ni prišla nikamor ureditev Pristave, smo se odločili, da bomo ustanovili občino z županom na čelu in z občinskim svetom. Morda bo ta novi odbor le izpeljal do dokončne ureditve to našo zapuščeno srenjo.

Prosimo vse, ki jim je za zabavo in smeh naj se gotovo udeležijo tega važnega glasovanja. Priprave so v teku. Kdor si želi časti župana ali občinskega svetnika naj sestavi volilno listo v svetniški krogi in jo čimprej predloži vseličnemu odboru na Pristavi.

Volitve bodo popolnoma svobodne. V slučaju, če bi se kršil demokratični red, je možna pritožba na vrhovno oblast Pristave, katera ima pravico volitev razveljaviti.

Vabljeni vsi prijatelji humorja.

IZLET

NARAŠČAJNIC IN MLADENK

bo v soboto, 12. februarja,

v bazen blizu Mercedes Benz. Potovali bomo s skupnim avtobusom, ki bo odpeljal iz Slovenske hiše ob 8.30, ob 9.— bo čakal v Liniersu na postaji 9.15 v Ramos Mejía, 9.30 v San Justu.

Povratak ob 18. Voditeljice vabimo, da pripeljejo svoje skupine

Hotel Lago
VILLA RUMIPAL
(SIERRAS DE CORDOBA)

Ljubomir in Daria Vučković

Lepa lega, 100 m od jezera
evropska kuhinja,
sobe s kopalnico.

Rezerviranje sob, direktno, prosimo z ekspresno pošto

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO
ARGENTINO
Central B

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 817.086

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl
Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2

Cangallo 1642 Buenos Aires

T. E. 35-8827

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital

T. E. 35-2271

Uradne ure 17—20

Na telefonu tudi dopoldne

POBAVNAJTE NAROČNINO!

Na svojem domu v Dolenji vasi je v 69. letu starosti umrla naša draga mama

Marija Groznik roj. Kutnar

Sveta maša zadušnica se bo darovala v soboto 12. februarja ob 6.30 v cerkvi Marije Pomočnice v Don Boscu v Ramos Mejía.

Zalujoči

V Argentini: sin Jože z družino; hčerka Ančka

por. Belič z družino

V domovini: sinovi Lojze, župnik v Tunjicah,

Karel z družino, Ludvik in Stane;

hčerke Marija por. Miklavčič z družino,

Rezi, ter Vera por. Bokal z družino

Za vedno nas je zapustila 19. januarja t. l. naša ljuba mami, stara mama, tašča, svakinja in teta, gospa

Viktorija Est roj. Tončič

K zadnjemu zemskemu počitku so jo položili 24. januarja na pokopališču pri Sv. Križu.

Zalujoči

Joža, Majda in Sonja, otroci; družine

dr. Zajec, dr. Jež, dr. Est, dr. Kos,

ing. Zajec, Tončič, Pešec in ostalo

sorodstvo

Pismo iz Avstralije

Brisbane, 21. januarja 1966.

Menda točno pred letom dni, pa vse do danes se nisem oglašil. Skušal bom zakrpati, kar sem zamudil, ako se mi bo posrečilo novinarsko pero brez kakkega škrate, ki tako rad ponagaja...

Prejeli ste sigurno že sporočilo našega zlatomašnika p. Bernarda, da sem mu nakazal maročinno za leto 1965. Istotako lahko poročam, da v redu prejemam tednik, komaj teden dni po izidu, tako so novice, zlasti domače še popolnoma sveže.

Glede „Zbornika“ čitam, da je v tisku. Še vsako leto ste mi jih poslali v svrhu razpečevanja in istotako se mi je vsako leto posrečilo razdati jih med tukajšnje rojake. Mesto dosedanjih pet izvodov za letos naročim šest. Eden je od lanskega leta več, kar pa menda ne bo obveljalo za večne čase, ker ga služba meče tja in sem.

Kaj je novega v in okoli same Avstralije?

Glavna pozornost nekaj nad 11 milijonov Avstralcev je zlasti v zadnjih tednih osredotočena na menjavanje denarja. Ni to nikaka inflacija ali celo devalvacija sedanje denarne enote — funta — nego le modernizacija. Mesto zapletenega in zastarelega angleškega sistema funtov, šilingov in penijej bomo z 14. 2. 1966 dobili avstralske dolarje in cente. Ta novost za novoprišlece ne bo nikaka težava, saj so je vajeni še od doma, le da je ime drugo.

Na splošno je bila ta novost v javnosti ugodno sprejeta, ter zato od zvezne vlade postavljena komisija na široko poučuje javnost glede razmerja med staro in novo denarno enoto. Naravno funti ne bodo izginili kar preko noči, poteklo bo kar nekaj let predno se bodo sedanji florini — srebrnjaki — popolnoma zamenjali z novimi centi, kajti razmerje med šilingi in centi je ostalo isto, ter to ne povzroča glavobola. V glavnem vsak uvidi, da bo obračunavanje po novem sistemu mnogo lažje in hitreje, ne bo potrebna za vsako malenkost uporaba švinčnika.

Kaj pa imigracija — vseljevanje. To je in bo ostala primarna točka Avstralije. Znano je, da nobeni deželi na svetu ni toliko na tem, da bi povzdignila prebivalstvo, kakor deželi Južnega Križa. Stori na vseh področjih, kolikor more, da bi si pridobila dober glas, daje olajšave za prihod sorodnikov, glede podelitve državljanstva, deloma je tuji denarna reforma v neposrednem stiku z vseljevanjem. Še vedno, kakor pred 50 leti, ko je bila Avstralija obkrožena z evropskimi kolonijami, ji je glavna točka: Bela Avstralija. Toda ta „BELA“ počasi izgublja, dasiravno nevidno svoj prvotni pomen. Ravno Delavska stranka je bila prvobitna politika, toda bila je tudi prva, ki jo je zavrgla, ter se zavzela za odstotno vseljevanje Azijcev, ki vsaj zaslužijo to. Toda ta zahvala še ni popolnoma dozorela, pač pa bo treba še dosti časa in let; Avstra-

lija se pač po pravici boji, da bi se v teku generacij ponovile napake Ameriškega Juga, a hoče še vsaj na zunaj obdržati angleški značaj dežele. Tako se vsako leto sredi januarja zbere v Canberbi nekaj parlamentarnih osebnosti in tam preračunajo kaj in kako je treba vse storiti za povzdigo vseljevanja. Ravno te dni poročajo časopisi, da je predstavnik opozicije predlagal določeno kvoto azijskih vseljencev, zlasti izobražencev, ter da tudi oni kakor Evropejci prejmejo v določenem roku državljanstvo, ne da bi jim bilo treba čakati daljšo dobo od njih. Naj bo kakor hoče, še vedno je nekaj politični prepad med belo in ostalo raso, toda ta razlika se bo pod notranjimi in še več pod zunanji vidiki v bodočih letih spremenila. Saj se Avstralija vse bolj zaveda, da ji je politično mesto v Aziji, če ni celo del nje same. Za povzdigo gospodarskega stanja v nerazvitih deželah jugovzhodne Azije stori Avstralija v okviru tkim. Colombo skupnosti veliko s pošiljanjem strokovnjakov v razne dežele te skupnosti, darov v naravi in denarju. V ta okvir spada tudi sprejem azijskih študentov na avstralske univerze s podelitvijo štipendij. Saj na cesti se vidijo šestkrat študentje iz Azije in Afrike, ki se prav v ničemer ne razlikujejo od belcev, razen po barvi kože. Zato niso prav nič manj vredni od drugih. Treba je le časa in potrpljenja, pa bodo celo belce prehiteli. Po dovršitvi njihovih študij morajo taki študenti zapustiti Avstralijo, akoravno bi želeli ostati tu. V nekaterih primerih so

vseljenske oblasti malo nerazumljive, celo do samih članic Commonwealtha, kar vzbudi tudi hudo kri v nasprotnem taboru in kažejo s prstom na rasno diskriminacijo. — Vseljevanje ni samo po morskem, ampak tudi po letalski poti in te zadnje se največ poslužujejo Angleži zaradi prenaseljenosti njihove matere zemlje, ker večino poti plačajo avstralski davkoplačevalci. Je pa tudi res, da se prav isti Angleži po nekaj letih, ali celo po enem samem, ko si nekoliko opomorejo in razgledajo, največ zapuščajo Avstralijo in se vračajo na svoj otok. So marsikdaj razočarani, misleč, da tu ni treba garati, ampak le gospodariti. Toda zlasti Evropejci so pokazali večji tempo dela. Brez teh ta dežela ne bi bila še davno dviga, ter posamezne zvezne države tekmujejo med seboj, katera bo pritegnila več vseljencev in več industrije z boljšimi življenjskimi in delovnimi pogoji. Pod zunanji vplivi zadnjih let je zlasti Queensland močno napredoval. Do pred nekaj leti je bil še zadnja peta, podpirali so le jug. Toda ta dežela, ki skriva še toliko bogastva v sebi, ima še boljše bodočnost pred sabo. Saj ne nosi zastojne imena „Sončne dežele“. Obširne planjave in puščave notranjega Queenslanda skrivajo v sebi še nedotaknjeno bogastvo. Tako so v zadnjih letih našli tekoče zlato in zemeljski plin, ki ga bodo po ceveh speljali v Brisbane za uporabo v gospodinjstvu. A, da ne omejam MT. Ise z bakrenimi rudniki dnevnega kopa, uranija i. dr. Ne domači,

ampak zunanji dogodki na bližnjem severu so odprli oči, da je bodočnost Avstralije na razvitem Queenslandu skupno z ogromno in še nerazvito planoto Zapadne Avstralije.

Glede zunanje politike so oči javnosti obrnjene na nesrečni Vietnam. Vsaka žrtev, ki pade, je velik udarec, in časopisi jo zaznamujejo z debelimi črkami. Nič čudnega! Nastala sta dva tabora, pač po svetovnem prepričanju, kdo ima večino, je težko ugotoviti. Opaža pa se na gospodarskem področju. da ta mora vse bolj pritiskati na davkoplačevalce. Cene se dvigajo, življenje se draži, delavska združenja pritiskajo na zvišanje plač in tako ni konca ne kraja. Na splošno je gospodarski položaj dober. Se nobeden, bi lahko rekel, ni izgubil dela, menja ga lahko iz dneva v dan po mili volji; seveda, če ni vse to le mir pred viharjem, ki leži nad vsem človeštvom kakor Demoklejev meč. Avstralija se namreč nahaja na taki zemeljski točki, da je prisiljena voditi zelo previdno notranjo in zunanjo politiko, da je prav za vse brez prave zamere, kar se najbolj vidi v primeru Indonezije. Desna roka ji daje milijonsko podporo v okviru Colombo skupnosti, z leve nogo stoji avstralski vojak proti njej v obrambi Malajzije. Tudi Nova Zelandija in Avstralija se vse bolj zblizujeta in prišel bo čas, ko bo med njima nastala federacija. Do carinske unije je že prišlo, za politično pa čas še ni dozorel.

Prav lep pozdrav!

Primožič Janez